

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง
ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา
DESIGNING THAI DRAMATIC ARTS LEARNING ACTIVITIES THROUGH THE USE
OF SELF-DIRECTED LEARNING METHOD TO ENHANCE THAI DANCING
ROUTINES SKILL FOR THAI DRAMATIC ARTS
STUDENTS IN A VOCATIONAL COLLEGE

Received: August 7, 2022

Revised: December 29, 2022

Accepted: December 30, 2022

ชานนท์ อนันต์สลุง¹ และ ผุสดี กลิ่นเกษร²

Chanon Anansalung¹ and Phussadee Klinkesorn²

¹นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชานวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

²อาจารย์ประจำหลักสูตร สาขาวิชานวัตกรรมการเรียนรู้และการสอน คณะสหวิทยาการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม มหาวิทยาลัยศรีปทุม

^{1,2}Innovation in learning and teaching ,School of interdisciplinary technology and innovation, Sripatum University,Thailand

¹Corresponding author, E-mail: chanon.ana@spumail.net

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา 2) เพื่อเปรียบเทียบผลการปฏิบัติท่ารำหลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษากับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามคุณลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง 2) แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง 3) แบบประเมินทักษะปฏิบัติท่ารำ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย กลุ่มที่ 1 นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 369 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ กลุ่มที่ 2 นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัยนาฏศิลป์ลพบุรี จำนวน 46 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบกลุ่ม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที ผลการวิจัย พบว่า 1) การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ได้แก่ 1. ชื่นชม योग ความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ 2. ชื่นสาธิต 3. ชื่นลงมือปฏิบัติ 4. ชื่นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. ชื่นนำเสนอการปฏิบัติที่ดี มีประสิทธิภาพ 83.44/86.20 2) ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติท่ารำของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา หลังใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง มีค่าเฉลี่ย 17.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 อยู่ในระดับคุณภาพดีมาก ($t= 7.38, P=.00$) คิดเป็นร้อยละ 86.20 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง

ทำให้ผู้เรียนพัฒนาทักษะปฏิบัติท่ารำตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด

คำสำคัญ: การเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง, ทักษะปฏิบัติท่ารำ, นักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา

ABSTRACT

The objectives of the present research were: 1) to design Thai Dramatic Arts learning activities through the use of self-directed learning method to enhance Thai dancing routines skill for Thai Dramatic Arts students in a vocational college, and 2) to compare the effectiveness of enhancing Thai dancing routines skill for Thai Dramatic Arts students in a vocational college through the use of self-directed learning method with the criteria to pass the assessment at 80%

The instruments in this research were: 1) the questionnaire of characteristics of readiness for learning Thai Dramatic Arts using self-directed learning method, 2) self-directed learning method lesson plans, and (3) the assessment test for dancing. The participants were selected for this study were categorized into 2 groups. The first group was 369 third year vocational certificate students of Thai Dramatic Arts in Bunditpatanasilpa Institute. The participants were selected based on a Stratified Random Sampling. The second group was 46 third year vocational certificate students in Lopburi college of Dramatic Arts. The participants were selected based on a cluster sampling. The obtained data were analyzed based on the questionnaires, mean (\bar{x}), standard deviation (SD), and one sample t-test. The research results revealed as follows: 1) design Thai Dramatic Arts learning activities through the use of self-directed learning method for third year vocational certificate students of Thai Dramatic Arts. lesson plans were designed to be complete in 5 steps, which are 1) connect and contact, 2) demonstration, 3) action, 4) learn and share, and 5) best practice presentation, contained the effectiveness at 83.44/86.20. 2) The comparison results of the effectiveness of enhancing Thai dancing routines skill in Thai Dramatic Arts after employing self-directed learning method quality $\bar{x} = 17.24$, S.D. = 1.14 was at the 'excellent' (t= 7.38, P=.00) level at 86.20% higher than the learning criteria with significantly higher at a level of 0.5. This showed that self-directed learning activities could be enhanced Thai dancing routines skill of Thai Dramatic Arts students according to the learning criteria.

Keyword: Self-Directed Learning Method, Thai Dancing Routines Skill, Vocational College Students

บทนำ

โลกแห่งศตวรรษที่ 21 มีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง สังคมและการดำเนินชีวิตของมนุษยชาติ การจัดการเรียนรู้ในปัจจุบันนี้ ต้องมีการพัฒนาทักษะใหม่ๆ ที่จำเป็นและการใช้กระบวนการ การเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง (จรัสพร บัวเรือง, 2562) ได้รับความนิยมน้อย่างกว้างขวาง เนื่องจากการเรียนรู้ของหนึ่งที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญ เน้นความรับผิดชอบตนเองในการเรียนรู้ นักการศึกษาต่างยอมรับว่าผู้เรียนที่มีความใฝ่รู้ และพยายามที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจ เป็นลักษณะของผู้เรียน ที่มีการชี้นำตนเองในการเรียนรู้ ซึ่งสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการชี้นำจากผู้อื่น ดังที่ เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2562) ได้ทำวิจัยเกี่ยวกับ แบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง พบว่า ความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง ตามแนวคิดของ Guglielmino มีความตรงเชิงทฤษฎี กล่าวคือ ทุกตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกัน เป็นองค์ประกอบความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .01 อีกนัยหนึ่ง การเรียนรู้แบบชี้นำตนเองเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เรียนต้องรับผิดชอบตนเอง โดยมีผู้สอนให้การชี้แนะ สนับสนุน ซึ่งมีบทบาทคอยกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มากกว่าให้ความรู้เพียงอย่างเดียว โดยมุ่งเน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนั้นผู้เรียนและผู้สอนจะต้องสร้างปฏิสัมพันธ์โดยใช้สภาพแวดล้อมและบรรยากาศ การเรียนรู้ที่เอื้อประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียน ซึ่งงานวิจัยของ สุเมษย์ หนกหลัง (2557) ได้ศึกษาการพัฒนา ความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครูโดยใช้โปรแกรมเน้นหนทางการแบบมีส่วนร่วม ในกระบวนการชี้นำตนเอง พบว่า ความต้องการการจัดโปรแกรมเน้นหนทางการในกระบวนการชี้นำตนเอง อยู่ในระดับมาก โดยมีกิจกรรมละครและการแสดงเป็นกิจกรรมหลัก ความสามารถในการเผชิญฟันฝ่า อุปสรรคของนักศึกษาครูที่เข้าร่วมโปรแกรมเน้นหนทางการที่พัฒนาขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.09 ค่าส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานเท่ากับ 0.11 เมื่อทดสอบค่า t-test มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับการเรียนด้าน นาฏศิลป์นั้นถือเป็นการเรียนรู้ด้านวิชาชีพ ผู้เรียนจำเป็นต้องเรียนรู้ทั้งในภาคทฤษฎีและปฏิบัติ และที่สำคัญต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลาและอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาทักษะในการปฏิบัตินำไปสู่การพัฒนา ด้านวิชาชีพของตนเอง กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองนับได้ว่ามีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรม การเรียนรู้ด้านการปฏิบัติทางนาฏศิลป์เป็นอย่างมาก

การเรียนการสอน ระดับอาชีวศึกษา สาขานาฏศิลป์ ของสถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จะเน้น การปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจในวิธีการและการดำเนินงาน สามารถประยุกต์ใช้ความรู้ และทักษะไปสู่บริบทใหม่ วิธีจัดการเรียนรู้จะเน้นการฝึกปฏิบัติให้เกิดความชำนาญ ด้วยบทเรียนที่ซ้ำ ๆ ย้ำเนื้อหา ทั้งนี้ ผู้สอนมีจุดหมายให้ผู้เรียนเป็นผู้รับจากครูผู้สอนเพียงอย่างเดียว วิวัฒน์ เพชรศรี (2561) กล่าวว่า ในการเรียนการสอนนาฏศิลป์ที่ผ่านมา จะเน้นครูเป็นสำคัญ โดยที่ครูจะเป็นต้นแบบใน การปฏิบัติ แล้วให้ผู้เรียนเลียนแบบ แต่ถ้าผู้เรียนไม่สนใจในการฝึกปฏิบัติทำรำก็จะเกิดความรู้สึกเบื่อหน่าย

ไม่สนใจเรียน ไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงขาดความร่วมมือในกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดเจตคติทางลบต่อการเรียนวิชานาฏศิลป์ ทำให้ผู้เรียนนั้นไม่อยากฝึกฝน จนทำให้ทักษะการปฏิบัติทำรำอยู่ในระดับต่ำลง สะท้อนให้เห็นว่า การสอนทักษะปฏิบัตินาฏศิลป์ ยังคงใช้วิธีการสอน โดยครูผู้สอนเป็นผู้ถ่ายทอดความรู้ และผู้เรียนทำหน้าที่เป็นผู้รับความรู้และให้ความสำคัญ แก่ผู้เรียนน้อยมาก โดยไม่สนใจความรู้อื่นๆ ของผู้เรียน รวมถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลส่งผลให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย ขาดความสุขในการเรียน ทำให้ผู้เรียนไม่มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การศึกษาระดับอาชีวศึกษาด้านนาฏศิลป์นั้นมีความสำคัญมาก เนื่องจากเป็นสถานศึกษาหน่วยงานเดียวในกลุ่มการศึกษาอาชีวศึกษาที่ทำการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ คือ หลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ พุทธศักราช 2562 มีจุดมุ่งหมายเพื่อมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถในการอนุรักษ์ และธำรงไว้ซึ่งศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ เน้นให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการประกอบอาชีพและศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ว่าการจัดการศึกษาต้องมีความรู้เกี่ยวกับศิลปวัฒนธรรม และทักษะในการประกอบอาชีพ การดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2553)

จากที่กล่าวมาข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยเกิดแนวคิดและแสวงหาแนวทางการแก้ปัญหาความสามารถของผู้เรียน โดยเน้นไปที่ทักษะปฏิบัติทางนาฏศิลป์ การจัดการเรียนรู้บนความท้าทาย จึงเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่ง เพราะโลกทางการศึกษาเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว กล่าวคือ ผู้เรียนจะเกิดความรู้ และทักษะจากการปฏิบัติงานด้วยตนเอง สามารถวางแผนและการนำการเรียนรู้จากการศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวของร่างกายของมนุษย์หรือทักษะการปฏิบัติ ทำรำนั้น ยังไม่พบผู้ใดทำการศึกษาและวิจัยที่พัฒนาในด้านนี้ขึ้นโดยเฉพาะ ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีแนวคิดในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่ใช้กระบวนการชี้นำตนเองในการพัฒนาทักษะการปฏิบัติทำรำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาการเรียนรู้ของตนเอง โดยสามารถแสวงหาความรู้หรือเป็นผู้สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สามารถปฏิบัติและประเมินผลการเรียนรู้ ที่ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสามารถทำให้เกิดการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง โดยผู้สอนเป็นผู้คอยแนะนำแนวทางที่นำไปสู่การเป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิตด้วยตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

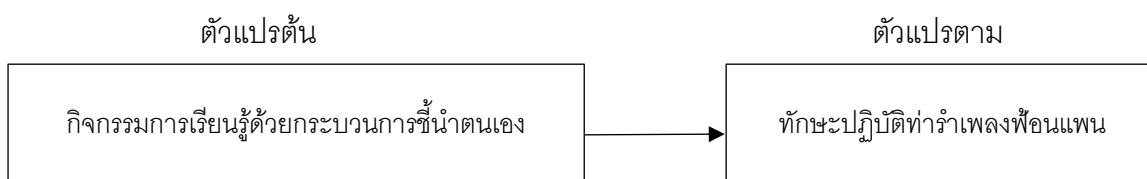
1. เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน หลังการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา กับเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

สมมติฐานการวิจัย

1. ประสิทธิภาพของแผนการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ 80/20
2. เมื่อนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา ได้ใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน มีผลการปฏิบัติทำรำผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำรำ ได้นำแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาทักษะด้านปฏิบัติของ Simpson (1972), Dave (1970), Bloom's Taxonomy (ณัฐนรี ขำสง่า, 2561) แนวคิดกระบวนการที่นำตนเองของ Knowles (1970) และคุณลักษณะของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการที่นำตนเองของ Guglielmino (1997) มาสังเคราะห์เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง โดยงานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลองขั้นต้น (Pre-Experimental Design) ดังนั้นผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากร

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขานาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 617 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือกลุ่มที่ 1 นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย ที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 369 คน กลุ่มที่ 2 นักเรียนระดับชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทย วิทยาลัย

นาฏศิลป์พลพบุรี ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 จำนวน 46 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling)

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างการวิจัย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้ กลุ่มที่ 1 คือ ศึกษาคุณลักษณะความพร้อมของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองและการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ จำนวน 369 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยคำนวณจากสูตร Taro Yamane โดยกำหนดค่าความเชื่อมั่นที่ 95% และสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) ได้จำแนกตามเขตการศึกษาละ 1 แห่ง ประกอบด้วย 1) ภาคกลาง ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์ จำนวน 133 คน 2) ภาคกลางตอนบน ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์พลพบุรี จำนวน 46 คน 3) ภาคตะวันตก ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุพรรณบุรี จำนวน 39 คน 4) ภาคตะวันออก ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์จันทบุรี จำนวน 42 คน 5) ภาคเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์สุโขทัย จำนวน 43 คน 6) ภาคใต้ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครศรีธรรมราช จำนวน 41 คน 7) ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ วิทยาลัยนาฏศิลป์นครราชสีมา จำนวน 25 คน กลุ่มที่ 2 ทดลองการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยนาฏศิลป์พลพบุรี จำนวน 46 คน ได้มาจากการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Random Sampling)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยนำแนวคิดทฤษฎีการพัฒนาทักษะด้านปฏิบัติของ Simpson (1972), Dave (1970), Bloom's Taxonomy (ณัฐนรี ขำสง่า, 2561) แนวคิดกระบวนการชี้นำตนเองของ Knowles (1970) โดยนำแบบสอบถามเกี่ยวกับ คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา เก็บข้อมูลด้วยการจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 369 คน แล้วนำมาวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง

2. นำกระบวนการชี้นำตนเองมาออกแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองโดยการประยุกต์ใช้การเรียนรู้ทักษะปฏิบัติที่สมบูรณ จำนวน 4 แผน 1) ประวัติความเป็นมาเพลงพ็อนแพน 2) องค์ประกอบของการแสดงพ็อนแพน 3) นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการแสดงพ็อนแพน 4) กระบวนท่ารำเพลงพ็อนแพน ไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 สาขาวิชานาฏศิลป์ไทยที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2565 วิทยาลัยนาฏศิลป์พลพบุรี จำนวน 46 คน โดยใช้เวลาดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ จำนวน 18 ชั่วโมง และนำข้อมูลที่ได้หลังจากการใช้แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ไปวิเคราะห์ข้อมูล

3. ผู้วิจัยทำการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำหลังเรียน (Post – test) ด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง โดยใช้แบบประเมินผลการปฏิบัติทำรำรายบุคคล โดยใช้เวลา จำนวน 3 ชั่วโมง แล้วนำผลคะแนนจากการประเมินผลมาวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถาม เรื่อง คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบที่นำตนเองของนักเรียน นานุกศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ สาขาวิชา สถานศึกษา โดยมีลักษณะคำถามแบบเลือกตอบ จำนวน 4 ข้อ ตอนที่ 2 คำถามการวัดระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบที่นำตนเอง มีจำนวน 57 ข้อ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 8 ด้าน คือ 1) การเปิดโอกาสการเรียนรู้ 2) มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 3) ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 4) ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง 5) ความรักในการเรียน 6) ความคิดสร้างสรรค์ 7) การมองอนาคตที่ดี 8) ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา โดยนำแบบสอบถามตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ค่า ดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เมื่อนำไปทดลองใช้และวิเคราะห์โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ได้เท่ากับ 0.96 (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2563) แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับสูง

2. แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง เรื่อง รำฟ้อนแพน แบ่งออกเป็น 4 แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ คือ 1) ประวัติความเป็นมาเพลงฟ้อนแพน 2) องค์ประกอบของการแสดงฟ้อนแพน 3) นาฏยศัพท์ที่ใช้ในการแสดงฟ้อนแพน 4) กระบวนท่ารำเพลงฟ้อนแพน ซึ่งผลการประเมินคุณภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีเกณฑ์การหาคุณภาพเครื่องมือเป็นมาตรฐานประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่า แผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ อยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.81 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.06 เมื่อนำไปทดลองใช้และวิเคราะห์โดยการหาค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิผล (E_2) ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2563) พบว่า ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่า 85.91/88.48 แสดงให้เห็นว่าแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถนำไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงฟ้อนแพน จำนวน 5 รายการ ประกอบด้วย 1) การปฏิบัติทำรำถูกต้องตามขั้นตอน 2) การเคลื่อนไหวสอดคล้องกับจังหวะ 3) กล้าแสดงออกและมั่นใจในการปฏิบัติทำรำ 4) ลีลาท่ารำ 5) ปฏิภาณไหวพริบ เป็นแบบ Analytic Rubric (แยกองค์ประกอบ) มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) 4 ระดับ (กมลวรรณ ตังธนากานนท์, 2563) คือ ดีมาก ดีพอใช้ และปรับปรุง โดยนำแบบสอบถามตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ค่า ดัชนี IOC อยู่ระหว่าง 0.67-1.00 เมื่อนำไปทดลองใช้และวิเคราะห์หาความเชื่อมั่น โดยการหาโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient)

(กมลวรรณ ตังธนกันนท์, 2563) พบว่า แบบประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำที่สร้างขึ้นมีค่าความเชื่อมั่น 0.72 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามฉบับนี้มีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับที่ใช้ได้

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา ชั้นประกาศนียบัตรวิชาชีพปีที่ 3 โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) และค่าประสิทธิผล (E_2) ตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2563)

2. ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลจากประเมินผลการปฏิบัติทำร่ำ เพลงพ็อนแพน หลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง โดยจัดทำขึ้นในรูปแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง ร่ำพ็อนแพน วิเคราะห์ผลการปฏิบัติทำร่ำด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) โดยนำคะแนนการประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำของผู้เรียน มาเทียบเกณฑ์การตัดสินคุณภาพ ทั้งนี้ ผู้เรียนต้องได้ผลการปฏิบัติทำร่ำระดับดีขึ้นไปจึงจะผ่านเกณฑ์ โดยลักษณะของเกณฑ์การให้คะแนนเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) มีการแปลความหมายคะแนน แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย 3.26-4.00 หมายถึง ผลการปฏิบัติทำร่ำอยู่ในระดับ ดีมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.51-3.25 หมายถึง ผลการปฏิบัติทำร่ำอยู่ในระดับ ดี

คะแนนเฉลี่ย 1.76-2.50 หมายถึง ผลการปฏิบัติทำร่ำอยู่ในระดับ พอใช้

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.75 หมายถึง ผลการปฏิบัติทำร่ำอยู่ในระดับ ควรปรับปรุง

4. เปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำร่ำเพลงพ็อนแพน หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80 ด้วยการทดสอบค่าที (one sample t-test)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่ำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา มีผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง

ผลการออกแบบการเรียนรู้ด้วยกระบวนการที่นำตนเอง ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น 3 ข้อ ดังนี้

1.1 ผลการศึกษาคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบที่นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา

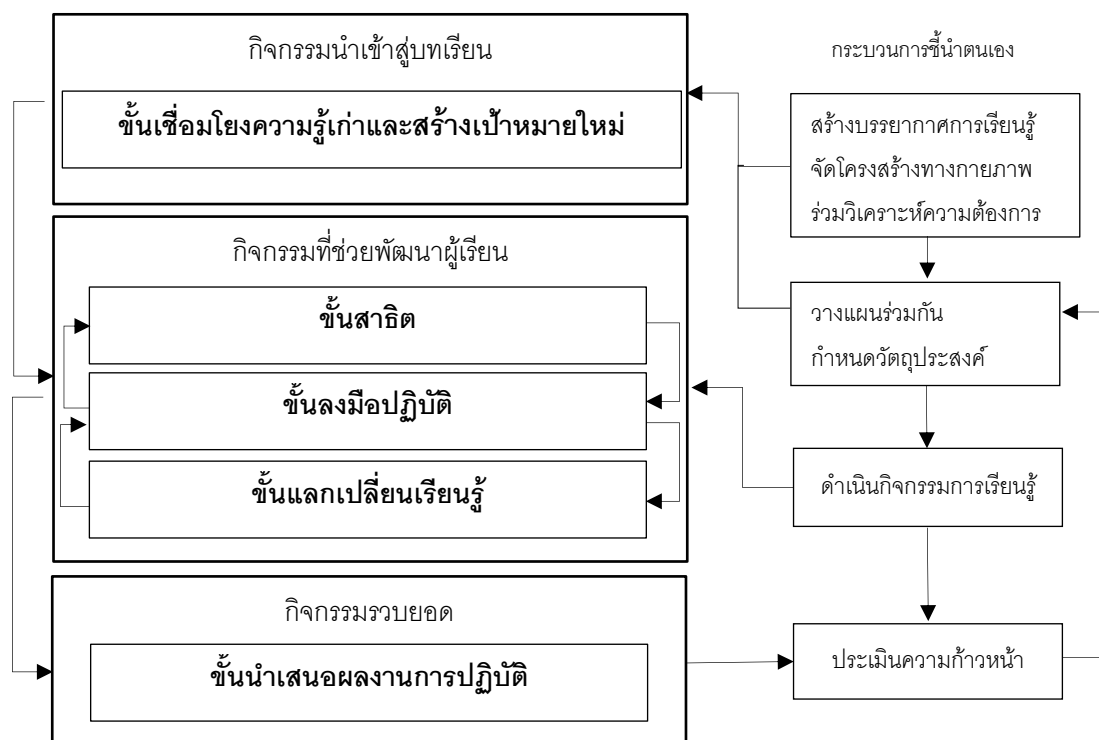
ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง
สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา (n=369)

คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	\bar{X}	S.D.	SDLR
องค์ประกอบที่ 1 การเปิดโอกาสการเรียนรู้	3.85	0.18	สูง
องค์ประกอบที่ 2 มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ	3.96	0.08	สูง
องค์ประกอบที่ 3 ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง	3.87	0.17	สูง
องค์ประกอบที่ 4 ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง	3.73	0.16	สูง
องค์ประกอบที่ 5 ความรักในการเรียน	3.81	0.17	สูง
องค์ประกอบที่ 6 ความคิดสร้างสรรค์	3.78	0.06	สูง
องค์ประกอบที่ 7 การมองอนาคตที่ดี	4.04	0.13	สูง
คุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง	\bar{X}	S.D.	SDLR
องค์ประกอบที่ 8 ความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา	3.91	0.17	สูง
เฉลี่ยรวม	3.87	0.15	สูง

จากตารางที่ 1 พบว่า การสำรวจคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา มีค่า SDLR ในภาพรวมอยู่ในระดับ สูง ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.15) องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การมองอนาคตที่ดี มีค่า SDLR อยู่ในระดับ สูง ($\bar{X}=4.04$, S.D.=0.13) มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ ค่า SDLR อยู่ในระดับ สูง ($\bar{X}=3.96$, S.D.=0.08) และความสามารถใช้ทักษะศึกษาหาความรู้และทักษะการแก้ปัญหา ค่า SDLR อยู่ในระดับ สูง ($\bar{X}=3.91$, S.D.=0.17)

1.2 ผลการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเองสำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา ซึ่งได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้

การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง แนวคิดทฤษฎีการพัฒนาทักษะด้านปฏิบัติของ Simpson (1972), Dave (1970), Bloom's Taxonomy (ณัฐนรี ขำสง่า, 2561) แนวคิดกระบวนการชี้นำตนเองของ Knowles (1970) และคุณลักษณะของผู้ที่เรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของ Guglielmino (1997) ได้วิเคราะห์การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ได้ 5 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 2 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง

ขั้นที่ 1 ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามความต้องการของตนเองโดยครูเป็นผู้ชี้แนะ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าต้องการเรียนอะไรและอย่างไร ด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การตั้งคำถาม การเล่นเกมเกี่ยวกับการใช้ท่าทางนาฏศิลป์

ขั้นที่ 2 ขั้นสารัตถ์ เป็นขั้นที่ผู้เรียนพยายามปฏิบัติท่าทำได้ตามข้อแนะนำ ได้ลงมือกระทำโดยการเลียนแบบ ซึ่งผู้สอนจะต้องแนะนำสิ่งที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษด้วยเทคนิควิธีการปฏิบัติท่าที่ถูกต้อง

ขั้นที่ 3 ขั้นลงมือปฏิบัติ เป็นพฤติกรรมที่ผู้เรียนปฏิบัติท่าทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องอาศัยผู้ชี้แนะ เมื่อปฏิบัติท่าซ้ำ ๆ แล้วก็พยายามหาความถูกต้อง ในขั้นนี้ต้องมีการฝึกฝนสม่ำเสมอจึงจะทำให้มีประสิทธิภาพ ผู้เรียนจะมีความรับผิดชอบในการปฏิบัติท่าให้ถูกต้องด้วยตนเอง โดยการปฏิบัติด้วยวิธีการที่หลากหลายหรือศึกษาจากสื่อหรือแหล่งเรียนรู้ที่ผู้สอนได้ออกแบบไว้ เช่น เว็บไซต์ จึงทำให้ผู้เรียนมีความชื่นชอบและใส่ใจและรักที่จะเรียนรู้ทักษะปฏิบัติท่าอย่างอยู่เสมอ

ขั้นที่ 4 ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถคิดค้นวิธีการปฏิบัติท่าได้หลายแบบ จากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากผู้สอนหรือผู้เรียนด้วยตนเอง และยอมรับในความผิดพลาดในการปฏิบัติท่า ยอมรับฟังความคิดเห็นที่จะเปลี่ยนแปลงตนเองจนทำให้เกิดทักษะการปฏิบัติท่าได้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 ชื่อนำเสนอผลงานการปฏิบัติ ผู้เรียนฝึกต่อเนื่องจนสามารถปฏิบัติทำทำได้คล่องแคล่ว ว่องไวโดยอัตโนมัติ เป็นไปอย่างธรรมชาติ แม้จะผิดพลาดก็แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เมื่อแสดงอยู่บนเวที ผู้เรียนจะมีความมั่นใจในการแสดงออก มีความภาคภูมิใจที่สามารถปฏิบัติทำทำได้จนจบเพลง

1.3 ผลการหาประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน ตามเกณฑ์ 80/80

ตารางที่ 2 ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง

ผลการเรียนรู้	คะแนนเต็ม	\bar{x}	S.D.	ค่าประสิทธิภาพ
ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1)	176	146.85	0.98	83.44
ประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2)	20	17.24	1.14	86.20

จากตารางที่ 2 พบว่า ประสิทธิภาพของกระบวนการ (E_1) เท่ากับ 83.44 และประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (E_2) เท่ากับ 86.20 ดังนั้น ประสิทธิภาพของแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เรื่อง การรำเพลงพ็อนแพน จึงมีประสิทธิภาพ (E_1/E_2) เท่ากับ 83.44/86.20

2. เปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80

ผลการเปรียบเทียบผลการประเมินทักษะปฏิบัติทำรำเพลงพ็อนแพน สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองกับเกณฑ์ร้อยละ 80 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำรำของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง

ผลการเรียนรู้	n	คะแนนเกณฑ์	\bar{x}	S.D.	df	t	p -value
ทักษะปฏิบัติทำรำ	46	16	17.24	1.14	45	7.38	.00

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า นักเรียนทั้งหมด จำนวน 46 คน มีค่าเฉลี่ยคะแนน 17.24 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.14 คิดเป็นร้อยละ 86.20 อยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก และการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติ

ท่ารำ ของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา หลังจากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

จากการวิจัย เรื่อง การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง ในการพัฒนาทักษะปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองในการพัฒนาทักษะปฏิบัติท่ารำ สำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา พบว่า การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองสำหรับนักเรียนนาฏศิลป์ ระดับอาชีวศึกษา มี 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ (Connect and Contact) 2. ขั้นสาธิต (Demonstration) 3. ขั้นลงมือปฏิบัติ (Action) 4. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ (Learn and Share) 5. ขั้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ (Best practice presentation) เป็นกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ตรงกับแนวคิดของ John Dewey (1938) จากความเชื่อที่ว่าบุคคลทุกคนเกิดมาพร้อมกับศักยภาพ ที่เจริญเติบโตและพัฒนาอย่างไม่มีขีดจำกัด โดยครูคอยแนะนำและไม่ไปขัดขวางหรือควบคุมกระบวนการเรียนรู้ อันเป็นการเปลี่ยนแนวคิดที่ให้ครูเป็นศูนย์กลางมาเป็นแนวคิดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ มีบทบาทในการเรียนรู้ ไม่ใช่เป็นฝ่ายรับอย่างเดียวเท่านั้น โดยมีคุณลักษณะความพร้อมในการชั้นนำตนเอง (อรรถพล ปัญจะเพ็ชรแก้ว, 2560) สรุปได้ว่า คุณลักษณะของผู้เรียนที่จะเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง ต้องเป็นผู้ที่มีเจตคติเชิงบวก รู้จักยอมรับตนเองเกิดแรงผลักดันในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา เพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ มีความสุขในการแก้ไขปัญหาและคิดริเริ่มที่จะลงเรียนรู้อย่างตนเอง ซึ่งผู้เรียนอาจนำไปสู่การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง โดยผู้เรียนมีความพร้อมในการเรียนของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับ เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล (2562) ที่ได้ศึกษการตรวจสอบเชิงทฤษฎีของแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งได้นำคุณลักษณะของผู้เรียนแบบชั้นนำตนเองตามแนวคิดของ Guglielmino มาใช้ในการวิจัยตาม 8 ตัวชี้วัดที่กล่าวมาข้างต้น พบว่าแบบวัดความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเองของ Guglielmino มีความตรงเชิงทฤษฎี นั่นคือ ตัวบ่งชี้ทั้ง 8 ลักษณะ มีความสอดคล้องกันเป็นองค์ประกอบของความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 แสดงว่าทุกตัวบ่งชี้เป็นโครงสร้างและสะท้อนให้เห็นถึงระดับความพร้อมในการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง

2. ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติท่ารำของนักเรียนนาฏศิลป์ระดับอาชีวศึกษา จากการใช้กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เป็นไปตามสมมติฐาน เนื่องจาก กระบวนการเรียนรู้แบบชั้นนำตนเอง ได้สร้างทักษะในการนำทางผู้เรียนให้สามารถแสวงหาแนวทางในการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับลีลาการเรียนรู้ของตนเองได้อย่างเหมาะสม ตรงกับทฤษฎีการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง หรือ

Constructionism (Piaget, 1986) เกิดจากการปฏิบัติของตนเอง (Learning by Doing) ซึ่งครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้และการปฏิบัติทำร่ำด้วยตนเอง และสร้างองค์ความรู้ขึ้นมาเอง โดยการผสมผสานระหว่างความรู้เดิมกับความรู้ใหม่และหลักการใช้เทคโนโลยีเป็นเครื่องมือ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นผู้แสดงความรู้ได้ด้วยตนเองและสามารถปฏิบัติทำร่ำด้วยตนเองได้ โดยการใช้เทคนิคนี้ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ เช่น ผู้สอนเป็นผู้นำในการฝึกปฏิบัติ อาจนำโดยการแสดงท่าทาง หรือการให้คำแนะนำเพื่อปรับปรุง หรือ การสอนซึ่งกันและกัน เป็นการสลับบทบาทระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน (นพมาศ ปลัดทอง, 2561) ซึ่งผู้เรียนจะต้องมีคุณลักษณะความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเองได้แก่ 1. การเปิดโอกาสการเรียนรู้ 2. มโนภาพของตนเองในด้านการเป็นผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพ 3. ความคิดริเริ่มและเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง 4. ความรับผิดชอบต่อการเรียนรู้ของตนเอง 5. ความรักในการเรียน 6. ความคิดสร้างสรรค์ 7. การมองอนาคตที่ดี 8. ความสามารถใช้ทักษะศึกษาค้นคว้าความรู้และทักษะการแก้ปัญหา สอดคล้องกับ นรเชษฐ์ กระจ่างและมุสดี กลิ่นเกษร (2565) ได้ศึกษาผลการเรียนรู้ของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก จากการใช้รูปแบบการสอนออนไลน์ด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเอง โดยการปฏิบัติออกแบบคอมพิวเตอร์กราฟิกเพื่อนำเสนอ และเทียบกับเกณฑ์การประเมินที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น พบว่า ผลการเรียนรู้ของนักศึกษาผ่านเกณฑ์ และสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทำให้ผลการเปรียบเทียบคะแนนทักษะปฏิบัติทำร่ำสูงกว่าที่ตั้งสมมติฐานไว้ กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง มีคะแนนทักษะปฏิบัติทำร่ำ อยู่ในระดับคุณภาพ ดีมาก คิดเป็นร้อยละ 86.20 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้

จะเห็นได้ว่า กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง สามารถพัฒนาทักษะปฏิบัติทำร่ำของผู้เรียนได้ตามเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และเป็นผู้ที่เรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ซึ่งเกิดจากความมุ่งมั่นที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ของตนเอง คือ สามารถปฏิบัติทำร่ำตั้งแต่ต้นเพลงจนจบเพลงได้ด้วยตนเอง ทั้งนี้ นัยยา ถาวรายุศม์ (2565) ได้เสนอแนวทางในการประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ด้วยตนเอง ที่มุ่งเน้นบทบาทผู้เรียนเป็นสำคัญ รวมถึงการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมเข้ากับประสบการณ์ที่กำลังมีส่วนร่วมในปัจจุบัน พร้อมกับมีการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความเข้าใจการปฏิบัติทำร่ำที่ถูกต้อง และเป็นแนวทางในการส่งเสริมให้มีพฤติกรรมการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของผู้เรียนนั้นมีประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด ทั้งนี้ ครูผู้สอนควรส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้ผู้เรียนมีบทบาทในการวางแผนการจัดการเรียนรู้ และช่วยเหลือ แนะนำ สนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ดังนั้นผู้สอนและผู้เรียนต้องร่วมมือและให้ความสำคัญการการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้มากขึ้น เพื่อเสริมสร้างศักยภาพที่มีอยู่ไปพัฒนาศักยภาพการศึกษาของไทย

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยเรื่องนี้ ได้แก่ รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง 5 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ 2. ขั้นสาธิต 3. ขั้นลงมือปฏิบัติ 4. ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5. ขั้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ ซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง สามารถลงมือปฏิบัติด้วยตนเองได้และใฝ่เรียนรู้ ตลอดจนสามารถหาแหล่งเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง โดยการเรียนรู้แบบลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (Learning by Doing) ซึ่งผู้เรียนได้นำประสบการณ์ความรู้เดิม ผสมกับประสบการณ์ความรู้ใหม่ด้วยกระบวนการชี้นำตนเอง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ด้วยตนเองและมีทักษะปฏิบัติทำร่ำที่ดีขึ้น ซึ่งกระบวนการนี้เกิดจากความต้องการของผู้เรียนที่สามารถตอบสนองของผู้เรียนได้อย่างแท้จริง จึงทำให้ผู้เรียนเกิดความมุ่งมั่นที่ต้องการประสบความสำเร็จในการเรียนรู้โดยการชี้นำตนเอง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 กิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง 5 ขั้นตอน คือ 1) ขั้นเชื่อมโยงความรู้เก่าและสร้างเป้าหมายใหม่ 2) ขั้นสาธิต 3) ขั้นลงมือปฏิบัติ 4) ขั้นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ 5) ขั้นนำเสนอผลงานการปฏิบัติ เป็นกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ทำขึ้นมาเพื่อเป็นแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านนาฏศิลป์ ส่งเสริมให้ผู้เรียนปฏิบัติจริง ฉะนั้นต้องใช้เวลาในการศึกษาในแต่ละขั้นตอนของกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสม และควรให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการเรียนรู้รวมถึงการประเมินผล การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน

1.2 ครู อาจารย์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ สามารถนำรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองไปใช้ได้ เพื่อส่งเสริมในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และทักษะปฏินาฏศิลป์ ให้มีความเชี่ยวชาญในวิชาชีพ และเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางนาฏศิลป์สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยโดยการนำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเองไปใช้กับรายวิชาอื่น ๆ เพื่อพัฒนาและส่งเสริมคุณลักษณะการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง และศึกษาประสิทธิผลของทักษะปฏิบัติในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

2.2 ควรศึกษาเปรียบเทียบผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยกระบวนการชั้นนำตนเอง เพื่อพัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะและเจตคติ หรือพัฒนาทักษะในศตวรรษที่ 21 เช่น ทักษะการคิดขั้นสูง ทักษะความคิดสร้างสรรค์ ทักษะอาชีพ เป็นต้น

บรรณานุกรม

- กมลวรรณ ตั้งธนานนท์. (2563). *การวัดและประเมินทักษะปฏิบัติ* พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรัสพร บัวเรือง. (2562). *การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์โดยการเรียนรู้แบบนำตนเอง วิชาคอมพิวเตอร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, กรุงเทพฯ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2563). *การทดสอบประสิทธิภาพสื่อ E1/E2*. สืบค้นจาก <https://www.kruachieve.com>
- ณัฐนรี ขำสง่า. (2561). *การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการสอนแบบ RDPDA เพื่อพัฒนาทักษะการสร้างสรรค์งานกราฟิกเบื้องต้น ของนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- นัยยา ถาวรายุสม. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การสร้างความรู้ด้วยตนเองเพื่อเสริมสร้างทักษะการเรียนรู้ วิชาภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาในศตวรรษที่ 21. *วารสารศึกษาศาสตร์ ศรีนครินทรวิโรฒ*, 23(1), 222-237.
- นพมาศ ปลัดทอง. (2561, มกราคม-มิถุนายน). เทคนิคนั่งร้านเสริมการเรียนรู้: องค์ความรู้และการประยุกต์ใช้กับบริบทอุดมศึกษาไทย. *บทความวิชาการสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 24(1), 117-128.
- นรเชษฐ์ กระดิงงา และดุสิต กลิ่นเกษร. (2565, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการสอนออนไลน์ ด้วยการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก. *วารสารการวัดผลการศึกษา*, 39(105), 250-260.
- เมธาสิทธิ์ ธัญรัตน์ศรีสกุล. (2562, มกราคม-มิถุนายน). การตรวจสอบความตรงเชิงทฤษฎีของแบบวัด ความพร้อมในการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6. *วารสารวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์*, 14(1), 100-111.
- วิวัฒน์ เพชรศรี. (2561, มกราคม-มิถุนายน). การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบ 4 S สาระที่ 3 นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. *วารสารวิจัยและประเมินผลอุบลราชธานี*, 7(1), 21-30.
- สุเมษย์ หนกหลัง. (2557). *การพัฒนาความสามารถในการเผชิญการฟันฝ่าอุปสรรคของนักศึกษาครู โดยใช้โปรแกรมเน้นหนักการแบบมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้แบบชี้นำตนเอง* (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษิต). มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อรรถพล ปัญจะเพ็ชร์แก้ว. (2560). *ผลของการจัดการเรียนรู้เชิงแนวคิดจิตตปัญญาวิชาจิตวิทยา สำหรับครูที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและความพร้อมในการเรียนรู้ด้วยตนเองของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- Dave, R. H. (1970). *Psychomotor levels in developing and writing behavioral objectives*. Armstrong RJ, ed. Tucson, AZ: Educational Innovators Press.
- Guglielmino, L. M. (1997). *Development of the self - directed learning readiness scale*. Doctoral Dissertation University of Georgia.
- Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Collier Books.
- Knowles, M. S. (1970). *The modern practice of adult education: Andragogy versus pedagogy*. New York: Association Press.
- Piaget, J. (1986). *The construction of reality in the child*. New York: Ballantine Books.
- Simpson, E. J. (1972). *The Classification of Educational Objectives in the Psychomotor Domain*. Gryphon House, Washington DC.